

Віктор Тарасович БЛОУС

д.ю.н., професор, Університет державної фіскальної служби України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1390-1065>
e-mail: bvt05@ukr.net

Михайло Михайлович ТЕРНУЩАК

д.ю.н., доцент, Ужгородський національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3370-400X>
e-mail: mykhailoternushchak@uzhnu.edu.ua

ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ З НАДАННЯ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ ПІСЛЯ ВІЙНИ

У статті проведено комплексне дослідження правових гарантій фінансової безпеки з надання допомоги на відновлення та відбудову України. Проаналізовано шляхи притягнення до відповідальності росії за міжнародне протиправне діяння (військову агресію росії проти України) та варіанти реалізації майбутнього «Плану Маршалла» для України, напрацьовано механізм реалізації програми допомоги для України після війни у концептуальному вимірі. Розписано комплекс заходів для реалізації «Програми допомоги на відновлення української держави після війни».

Ключові слова: допомога на відновлення та відбудову України, правові гарантії фінансової безпеки, План Маршалла, джерела допомоги, відповідальність

ВСТУП

Зараз Україна перебуває у стані війни (активної військової та інформаційно-політичної агресії), що здійснює росія. 24.02.2022 р. о 03:40 росія здійснила відкритий воєнний напад за підтримки Республіки Білорусь на Україну. Так, станом на 08.06.2022 р. за даними звіту Мінекономіки та Київської школи економіки прямі збитки економіки України від пошкодження та руйнування житлових і нежитлових будівель та інфраструктури вже складають практично \$ 104 млрд, а загальний рівень втрат оцінюється в \$ 600 млрд [1]. Однак слід враховувати, що встановлення розміру конкретних матеріальних збитків та їх подальша компенсація буде можлива після завершення військових дій. Тому особливої актуальності набуває проблематика розроблення механізму реалізації програми відновлення та відбудови України після війни. Констатуємо, що, вже ведеться активна робота міжнародним співтовариством з фінансової допомоги Україні для відновлення, підтримки та розвитку економічного потенціалу, вводяться міжнародні фінансові санкції спрямовані на послаблення економічного потенціалу росії, розробляються варіанти залучення фінансових джерел, в якості грантової, кредитної та гуманітарної допомоги різними державами, так і подальші можливості використання арештованих активів росії за кордоном.

МЕТА статті – реалізація правових гарантій фінансової безпеки з надання допомоги на відновлення та відбудову України після війни.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дана робота базується на працях вітчизняних і зарубіжних вчених, а також на матеріалах періодичних видань, статистичних збірниках. У проведенні дослі-

дження використовувалися методи аналізу і синтезу, порівняння та узагальнення тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ

Про відповідальність рф за міжнародне протиправне діяння (військову агресію рф проти України). Верховна Рада України 24.02.2022 р. прийняла Закон України «Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні (№ 64/2022)"» запровадивши його на всій території України [2].

Генеральна Асамблея ООН, враховуючи резолюцію Генеральної Асамблеї ООН (68/262) про територіальну цілісність України 27.03.2014 р. [3], у своїй резолюції (ES-11/1) від 02.03.2022 р. [4] засудила вторгнення рф в Україну та назвала його агресією рф проти України, а Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 07.04.2022 (ES-11/3) [5] призупинила членство рф в Раді ООН з прав людини через «серйозне занепокоєння триваючою кризою з прав людини та гуманітарною кризою в Україні, включаючи грубі та систематичні порушення та зловживання прав людини», вчинені росією.

Резолюція «Відповідальність держав за міжнародно протиправні діяння» A/RES/56/83 прийнятою Генеральною Асамблеєю ООН 28.01.2002 р., якою визначення наступні форми репарації: реституція, компенсація, сатисфакція (ст. 34–37) [6]. Відтак, у міжнародному праві визначено три форми відшкодування (репарації) державою за вчинене міжнародне протиправне діяння.

Репарація – повне або часткове відшкодування (за мирним договором або іншими міжнародними актами) державою, що розпочала агресивну війну, збитків, заподіяних державі, що зазнала нападу [7]. Реституція за міжнародним правом – це повернення за мирним договором майна, неправомірно вилученого під час

війни однією державою з території іншої держави [8]. Крім цього, зміст реституції у міжнародно-правовій площині охоплює і відновлення попереднього становища, яке існувало до скоєння протиправного діяння винною державою загалом. Стосовно заміни неправомірно знищеного чи пошкодженого майна аналогічним його вартості та призначенню, застосовується термін субституція. Компенсація являє собою відшкодування державою збитків, завданих міжнародним протиправним діянням, якщо вони не покриваються шляхом реституції. Компенсація покриває будь-яку фінансово оцінювану шкоду, включно з упущеною вигодою. Насамкінець сатисфакція як нематеріальна відповідальність держави, що вчинила міжнародне протиправне діяння, яка має на меті відшкодування заподіяної шкоди шляхом визнання порушення та принесення вибачень тощо [9].

Отже, світовим співтовариством (Генеральною Асамблеєю ООН) на міжнародно-правовому рівні визнано факт агресії РФ проти України. Відтак, відповідальність Росії за відповідне міжнародно-протиправне діяння та початок повноцінної реалізації репарації почнеться після укладення мирної угоди. Проте варто розуміти, що мирна угода, зважаючи на триваючі активні бойові дії, – це довгострокова перспектива. Тому, на наш погляд, варто вже розпочинати роботу у площині відновлення вітчизняної економіки та відбудови зруйнованої інфраструктури, що неможливо без залучення міжнародної фінансової допомоги.

Механізм реалізації програми допомоги Україні після війни у концептуальному вимірі. Як бачимо, розроблення «Програми допомоги на відновлення української держави після війни» повинно стати одним із ключових напрямів координованої діяльності публічних органів України в цей складний для країни час. Відповідна узгоджена робота, на наш погляд, має здійснюватися на внутрішньому (національному) рівні у тісній координації органів публічної адміністрації, правоохоронних та судових органів, муніципалітетів та представників наукових кіл, інститутів розвитку громадянського суспільства так і на міжнародному рівні із залученням держав G20 та міжнародних організацій (ООН, ЄС, ОБСЄ, РФ, НАТО, МБРР, МВФ, ЄБРР, ВООЗ, МАГАТЕ, ЮНЕСКО та ін.). Вважаємо, що в основі розроблення «Програми допомоги на відновлення української держави після війни» має бути напрацьована концепція, яка б уніфікувала теоретико-правові аспекти організації механізму втілення та реалізації відповідних заходів.

Найперше необхідно розробити загально-теоретичні та праксеологічні засади програми допомоги на поновлення держави після війни, а саме дослідити такі складники:

1) поняття формування міжнародної програми допомоги Україні на прикладі Програми поновлення Європи (European Recovery Program): прогрес і недоліки;

2) застосування правового забезпечення Плану Маршала (Програми економічної допомоги європейським державам після другої світової війни): погляд із сьогодення;

3) врахування недоліків та прорахунків у використанні міжнародної донорської допомоги для відбудови і реформування України після Революції гідності та в період агресії Росії у 2014 р.

Надалі доцільно напрацювати дипломатичні та політико-правові підстави для розроблення та запровадження міжнародної програми допомоги світовим співтовариством Україні у відновленні економіки у післявоєнний період. Тут слід проводити роботу у площині:

– розроблення і подальшої реалізації законодавчих актів в Україні з відновлення понесених збитків, завданих російською агресією та розроблення шляхів юридичних практик стягнення з РФ контрибуції. Варто відзначити, що перші кроки вже зроблено – прийнято Закон України «Про основні засади примусового вилучення в Україні права власності Російської Федерації та її резидентів» 03.03.2022 р.;

– залучення міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ, МВФ та ін.) до оцінювання нанесених збитків, до розшуку та арешту російських активів за кордоном для вилучення та компенсації на користь України;

– визначення ролі правоохоронних органів України у проведенні експертизи з оцінювання завданих матеріальних та моральних збитків юридичним та фізичним особам, у підготовці матеріалів до міжнародних судів.

– обґрунтування фактичних сум допомоги на підставі експертних оцінок завданих збитків Україні та надання можливості іноземним спонсорам переконатися у достовірності розрахунків.

У результаті варто провести фактичну правову роботу відносно подання пропозицій керівникам країн G20 стосовно здійснення фінансової та технічної допомоги Україні протягом 20 років. Розробити та прийняти комплекс законодавчих актів, які гарантуватимуть ефективне використання міжнародної фінансової та технічної допомоги для розвитку економіки та військового потенціалу. Створити та запустити на інституційному рівні в дію органи контролю та моніторингу за ефективним використанням міждержавної допомоги за участі громадськості та представників держав спонсорів.

«План Маршала» для України: реальність, пропозиції та результати. На Давоському форумі 2022 р. Президент Всесвітнього економічного форуму Берге Бренде прямо закликав до "Плану Маршала" з відновлення України, наголосивши "навіть без мирної угоди, що в даний момент малоімовірно, ми повинні почати роботу з відновлення, принаймні, в районах, які знаходяться під контролем України" маючи на увазі відновлення інфраструктури, електрики, школи, дороги та мости [10]. Цілком підтримуємо пропозицію висловлену американським економістом Баррі Айченгрін з того, що наданням допомоги Україні має керувати автономний орган, підзвітний урядом-донорам, який координуватиме свою діяльність з Міжнародним валютним фондом і Світовим банком [11]. У світлі рекомендацій світовим співтовариством стосовно підтримки існуючих реформ, передусім антикорупційної, утворення такого органу слід вважати центром контролю за майбутньою фінансовою допомогою.

08.04.2022 р. провідними економістами (Торбйорн Бекер, Баррі Айченгрін, Юрій Городніченко, Сергей Гурієв, Саймон Джонсон, Тимофій Милованов, Кеннет Рогофф та Беатріче Ведер ді Мауро) у «*Rapid Response Economics*» опубліковано статтю «A Blue-

print for the Reconstruction of Ukraine / Нарис про відбудову України», в якій вперше напрацьовано орієнтовну стратегію відновлення України [12]. Так, на думку фахівців, основними джерелами допомоги мають стати:

1) двостороння допомога, що реалізовуватиметься за рахунок таких форм, як гранти, кредитні гарантії, кредити, натуральні внески, зокрема передбачена можливість адмініструвати окремі види підтримки через різні агенції, такі як USAID (США), SIDA (Швеція) та ін.;

2) допомога Міжнародних інституцій, зокрема через Світовий банк (СБ), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Міжнародного валютного фонду (МВФ) у частині надання короткострокового фінансування для забезпечення доступу до іноземної валюти та покриття тимчасових фіскальних дисбалансів [13]. Також діяльність ЄС з можливістю створення трастових фондів для реконструкції України та надання доступу Україні до спеціальних процедур, таких як структурні фонди ЄС, які доступні для країн ЄС;

3) можливість використання конфіскованих російських активів, наприклад російський фонд національного добробуту, резерви російського центробанку, з виробленим міжнародним судовим механізмом для передачі відповідних активів Україні з подальшим цільовим використанням. Сюди також варто додати конфіскацію поточних доходів росії від нафти та газу за аналогією із виплатами Іраку Кувейту протягом 30 років після вторгнення Іраку до Кувейту;

4) приватні джерела, а саме кошти які зраховуватимуться до спеціально утворених приватних фондів та внески окремих осіб. Заслугує пошани вчинок нобелівського лауреата від рф Дмитра Муратова, який продав через аукціон власну медаль лауреата за 103,5 млн дол., які будуть перераховані у фонд ЮНІСЕФ для підтримки українських дітей біженців [14].

Крім того, у Нарисі про відбудову України напрацьовано стадійність спрямування та реалізації допомоги Україні, зокрема передбачено стадії: нульова – мінімізації збитків (під час бойових дій); реконструкції I – швидка відповідь (після завершення бойових дій); реконструкції II – швидке відновлення інфраструктури та економіки; реконструкції III – основа для довгострокового зростання [12].

Вихідною позицією мінімізації збитків є структурування економіки воєнного часу Україною згідно з безпековим ризиком. З урахуванням цього пропонується розподілити економічний функціонал залежно від регіонів. Так, у регіонах на лінії фронту (областях, які межують з рф, та областях, що межують з тимчасово окупованими територіями) повинна надаватися перевага гуманітарній допомозі (продукти, пальне, ліки), технічній допомозі з евакуацією виробництва та подальшою релокацією, логістичною підтримкою. У відносно безпечних регіонах (інша територія, за виключенням областей, що межують із західними державами) пріоритетними виступають технічна підтримка для переміщених підприємств, програми зайнятості / відкриття бізнесу для тимчасово переміщених осіб, технічна підтримка для організації логістики, підтримка додаткових транспортних коридорів для ввезення гуманітарної допомоги та українського експорту, бу-

дівництво житлових та інфраструктурних приміщень з акцентом на модульні конструкції, розгортання спроможності місцевої влади для швидких дій. А в регіонах глибокого тилу (західних областей, що межують із західними державами) – насамперед створення спеціальних економічних зон, зокрема укладення домовленостей про утворення таких зон для українських підприємств у сусідніх країнах, виробництво гуманітарної допомоги, запуск віртуальних економічних зон для ІТ компаній з України, підтримка додаткових транспортних коридорів для завезення гуманітарної допомоги та вивезення експорту з України [12].

Так, на 09.06.2022 р. в умовах релокації бізнесу, за даними департаменту економічного та регіонального розвитку Закарпатської ОВА, «66% усіх евакуйованих у регіон підприємств вже перереєструвалися і стали податковими агентами» [15]. 18.05.2022 р. Європейською комісією за результатами консультацій з іншими європейськими інституціями (Communication from the commission to the European parliament, the European council, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions) затверджено План допомоги та відбудови України «Ukraine Relief and Reconstruction», що базується на чотирьох стовпах реконструкції держави, а саме:

– відбудова країни, зокрема інфраструктури, медичних послуг, житла та шкіл, а також цифрової та енергетичної стійкості відповідно до найновіших європейських політики та стандарти;

– продовження модернізації держави та її інституцій для забезпечення ефективного управління та поваги до верховенства права шляхом надання підтримки адміністративного потенціалу та технічної допомоги, зокрема на регіональному та місцевому рівнях;

– реалізація структурного та регуляторного порядку денного з метою поглиблення економічної та суспільної інтеграції України та її народу з ЄС відповідно до його Європейського шляху;

– підтримування відновлення економіки та суспільства України шляхом сприяння сталій та інклюзивній, економічній конкурентоспроможності, стійкості торгівлі та розвитку приватного сектору, сприяючи зеленому та цифровому переходу країни [16].

04.07.2022 р. на Міжнародній конференції в Лугано (Швейцарія) Прем'єр-міністром України надано План відновлення України: «Сильна європейська країна – магніт для іноземних інвестицій», який розраховано на 10 років та передбачає реалізацію 850 проєктів із залученням 750 млрд дол. [16]. Планом передбачено реалізацію пріоритетних національних програм (основи відновлення: Зміцнення інституційної спроможності, основи відновлення: Цифрова держава, зміцнення оборони і безпеки, прагнення до інтеграції в ЄС, відбудова чистого та захищеного середовища, енергетична незалежність та Зелений Курс, покращення бізнес-середовища, забезпечення конкурентного доступу до капіталу, забезпечення макрофінансової стабільності, розвиток секторів економіки з доданою вартістю, розширення та інтеграція логістики з ЄС, відновлення та модернізація житла та інфраструктури регіонів, відновлення та модернізація соціальної інфраструктури, розвиток системи освіти, модернізація системи охорони здоров'я, розвиток систем культури

та спорту, забезпечення ефективної соціальної політики [17]) із відповідними заходами, передусім розвитку економічного та оборонно-безпекового секторів, відбудови завданих руйнацій та продовження адміністративної та інших галузевих реформ.

ВИСНОВКИ

Отже, реальний стан, пропозиції та наявні результати т.зв. "Плану Маршалла" для України свідчить про те, що основними джерелами допомоги Україні виступають: двостороння допомога, що реалізовується за рахунок таких форм як гранти, кредитні

гарантії, кредити, натуральні внески; фінансова підтримка Міжнародних інституцій через Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Міжнародний валютний фонд; можливість використання конфіскованих російських активів та залучення приватних інвестицій. Отже, результатом забезпечення фінансової допомоги Україні мають стати розроблені цільові (секторальні) програми економічної допомоги міжнародним співтовариством без обмежень військово-технічного потенціалу України та безпекових гарантій.

Список використаних джерел

1. Відшкодування збитків, завданих збройною агресією РФ: діємо покроково. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3507954-vidskoduvanna-zbitkiv-zavdanih-zbrojnou-agresieiu-rf-diemo-pokrokovu.html>
2. Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні": Закон України від 24.02.2022 р. № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>
3. Резолюція ГА ООН 68/262 о территориальной целостности Украины. URL: <https://guam-organization.org/rezolyutsiya-ga-onn-68-262-o-territorialnoj-tselostnosti-ukrainy/>
4. Aggression against Ukraine: resolution / adopted by the General Assembly. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3965290>
5. Suspension of the rights of membership of the Russian Federation in the Human Rights Council: resolution / adopted by the General Assembly. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3967950?ln=en>
6. Responsibility of States for internationally wrongful acts: resolution / adopted by the General Assembly. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/454412?ln=en#record-files-collapse-header>
7. Репарації. *Юридична енциклопедія*: у 6 т. / ред. кол.: Ю.С. Шемшученко та ін. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2003. Т. 5. 736 с.
8. Кот С.І. Реституція. *Енциклопедія історії України*: у 10 т. / ред. кол. В.А. Смолій та ін. Київ: Наукова думка, 2012. Т. 9. 944 с.
9. Якою буде матеріальна відповідальність держави-агресора? URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/05/17/7346746/>
10. Нам потрібен "план Маршалла" для України - голова Давоського форуму. URL: <https://www.unian.ua/world/nam-potriben-plan-marshalla-dlya-ukrajini-golova-davoskogo-forumu-novini-svitu-11837616.html>
11. Як працюватиме «план Маршалла» для України. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974/
12. A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine. URL: <https://cepr.org/content/blueprint-reconstruction-ukraine>
13. Бригінець О.О. Актуальні питання правового забезпечення податкової безпеки України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 2. С. 13-15.
14. Нобелевская медаль Дмитрия Муратова продана за 103,5 млн долларов. URL: <https://ru.euronews.com/2022/06/21/muratov-nobel-medal-sold>
15. На Закарпатті обговорили правові складові процесу релокації бізнесу. URL: <https://khust-rda.gov.ua/news/1654754629/>
16. Communication from the commission to the European parliament, the European council, the council, the European economic and social committee and The committee of the regions «Ukraine relief and reconstruction» URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/ukraine-relief-reconstruction_en.pdf
17. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/>

References

1. Compensation for damages caused by armed aggression of the Russian Federation: we act step by step. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3507954-vidskoduvanna-zbitkiv-zavdanih-zbrojnou-agresieiu-rf-diemo-pokrokovu.html> (in Ukrainian).
2. On the approval of the Decree of the President of Ukraine "On the introduction of martial law in Ukraine": Law of Ukraine dated February 24, 2022 No. 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (in Ukrainian).
3. UN General Assembly Resolution 68/262 on the territorial integrity of Ukraine. URL: <https://guam-organization.org/rezolyutsiya-ga-onn-68-262-o-territorialnoj-tselostnosti-ukrainy/> (in Russian).
4. Aggression against Ukraine: resolution / adopted by the General Assembly. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3965290>
5. Suspension of the rights of membership of the Russian Federation in the Human Rights Council: resolution / adopted by the General Assembly. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3967950?ln=en>
6. Responsibility of States for internationally wrongful acts: resolution / adopted by the General Assembly. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/454412?ln=en#record-files-collapse-header>
7. Reparations. *Legal encyclopedia*: in 6 vols. / ed. Yu.S. Shemshuchenko et al. Kyiv, 2003. Vol. 5. 736 p. (in Ukrainian).
8. Kot S.I. Restitution // *Encyclopedia of the History of Ukraine*: in 10 vol. / ed V.A. Smolii et al. Kyiv, 2012. Vol. 9. 944 p. (in Ukrainian).
9. What will be the material responsibility of the aggressor state? URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/05/17/7346746/> (in Ukrainian).
10. We need a "Marshall Plan" for Ukraine - the head of the Davos Forum. URL: <https://www.unian.ua/world/nam-potriben-plan-marshalla-dlya-ukrajini-golova-davoskogo-forumu-novini-svitu-11837616.html> (in Ukrainian).
11. How the "Marshall Plan" will work for Ukraine. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974/ (in Ukrainian).
12. A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine. URL: <https://cepr.org/content/blueprint-reconstruction-ukraine>
13. Bryhinets O.O. Current issues of legal support of tax security of Ukraine. *Economics. Finances. Law*. 2021. № 2. pp. 13-15. (in Ukrainian).
14. Dmytro Muratov's Nobel medal was sold for 103.5 million dollars. URL: <https://ru.euronews.com/2022/06/21/muratov->

nobel-medal-sold (in Russian).

15. The legal components of the business relocation process were discussed in Transcarpathia. URL: <https://khust-rda.gov.ua/news/1654754629/> (in Ukrainian).

16. Communication from the commission to the European parliament, the European council, the council, the European economic and social committee and The committee of the regions «Ukraine relief and reconstruction» URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/ukraine-relief-reconstruction_en.pdf

17. Ukraine recovery plan. URL: <https://recovery.gov.ua/> (in Ukrainian).

Viktor BILOUS

Doctor of Legal Sciences, Professor, University of the State Fiscal Service of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1390-1065>

e-mail: bvt05@ukr.net

Mykhailo TERNUSHCHAK

Doctor of Legal Sciences, Associate Professor, Uzhgorod National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3370-400X>

e-mail: mykhailoternushchak@uzhnu.edu.ua

LEGAL GUARANTEES OF FINANCIAL SECURITY FOR PROVIDING AID TO UKRAINE AFTER THE WAR

The paper provides a comprehensive study of legal guarantees of financial security in relation to the provision of assistance for the recovery and reconstruction of Ukraine. Ways of holding the Russian Federation accountable for an international illegal act (military aggression of the Russian Federation against Ukraine) and options for the implementation of the future "Marshall Plan" for Ukraine were analyzed, a mechanism for the implementation of the aid program for Ukraine after the war was worked out in a conceptual dimension. It is noted that the Program of Assistance for the Restoration and Reconstruction of Ukraine after the war should become a key direction of coordinated activity of public bodies of Ukraine, which involves the implementation of a complex of measures of a political, administrative, financial nature, as well as at the domestic (national) level in close coordination of public administration bodies, law enforcement and judicial bodies, municipalities and representatives of academia, civil society development institutes, and at the international level with the involvement of G20 states and international organizations. The real state, proposals and available results of the so-called Marshall Plan for Ukraine were considered, in particular, the main sources of aid to Ukraine were analyzed, such as bilateral aid, which will be implemented at the expense of such forms as grants, credit guarantees, loans, in-kind contributions, financial support of international institutions through the World Bank, the European Bank for Reconstruction and Development, the European Investment Bank, the International Monetary Fund, the possibility of using confiscated Russian assets and attracting private investment. A set of measures for the implementation of the "Assistance Program for the Reconstruction of the Ukrainian State after the War" has been drawn up.

Keywords: aid for recovery and reconstruction of Ukraine, legal guarantees of financial security, Marshall Plan, sources of aid, responsibility